EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 20.5.2020
COM(2020) 513 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reformem Kypru na rok 2020 a stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2020

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reformem Kypru na rok 2020 a stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2020

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik[1], a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 17. prosince 2019 přijala Komise roční strategii pro udržitelný růst, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2020. Náležitě přitom zohlednila evropský pilíř sociálních práv vyhlášený Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017. Dne 17. prosince 2019 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování, ve které je Kypr uveden mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum. Téhož dne přijala Komise rovněž doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny.

(2) Dne 26. února 2020 byla zveřejněna zpráva o Kypru[3] pro rok 2020. V této zprávě byl posouzen pokrok, jejž Kypr učinil v plnění jemu určených doporučení přijatých Radou dne 9. července 2019[4], v přijímání opatření v návaznosti na doporučení přijatá v

[1] Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 512 final.
[4] Úř. věst. C 301, 5.9.2019, s. 117.

předchozích letech a v plnění národních cílů v rámci strategie Evropa 2020. Součástí zprávy byl rovněž hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011, jehož výsledky byly taktéž zveřejněny dne 26. února 2020. Komise na základě své analýzy dospěla k závěru, že se Kypr potýká s nadměrnou makroekonomickou nerovnováhou. Finanční sektor zatěžuje zejména velmi vysoký podíl úvěrů se selháním a hospodářství tíží velký objem soukromého, veřejného a vnějšího dluhu v souvislosti s mírným potenciálním růstem.

(3) Dne 11. března 2020 Světová zdravotnická organizace oficiálně prohlásila šíření onemocnění COVID-19 za globální pandemii. Jedná se o závažné ohrožení veřejného zdraví, které se dotýká občanů, společnosti i hospodářství. Pandemie vytváří značný tlak na vnitrostátní systémy zdravotní péče, narušuje globální dodavatelské řetězce, způsobuje volatilitu na finančních trzích, vyvolává šoky ve spotřebitelské poptávce a negativně poznamenává celou řadu odvětví. Ohrožuje pracovní místa a příjmy lidí a podnikání společností. Pandemie vyvolala velký hospodářský otřes, který už v Evropské unii zanechává vážné následky. Dne 13. března 2020 přijala Komise sdělení[5], v němž vyzvala ke koordinované hospodářské reakci na tuto krizi se zapojením všech aktérů na vnitrostátní úrovni a na úrovni Unie.

(4) Několik členských států vyhlásilo nouzový stav nebo zavedlo mimořádná opatření. Veškerá mimořádná opatření by měla být striktně přiměřená, nezbytná, časově omezená a v souladu s evropskými a mezinárodními standardy. Měla by podléhat demokratickému dohledu a nezávislému soudnímu přezkumu.

(5) Dne 20. března 2020 přijala Komise sdělení o aktivaci obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu[6]. Tato doložka stanovená v čl. 5 odst. 1, čl. 6 odst. 3, čl. 9 odst. 1 a čl. 10 odst. 3 nařízení (ES) č. 1466/97 a v čl. 3 odst. 5 a čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1467/97 usnadňuje koordinaci rozpočtových politik v dobách závažného hospodářského útlumu. Komise ve svém sdělení Radě předestřela svůj názor, že vzhledem k očekávanému závažnému hospodářskému útlumu v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19 připouštějí stávající podmínky aktivaci doložky. Hodnocení Komise odsouhlasili 23. března 2020 ministři financí členských států. Aktivace obecné únikové doložky umožňuje dočasně se odchýlit od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle, pokud to neohrozí udržitelnost veřejných financí ve střednědobém horizontu. Pokud jde o nápravnou složku, může Rada na doporučení Komise rovněž rozhodnout o přijetí revidované fiskální trajektorie. Obecná úniková doložka nicméně nepozastavuje postupy v rámci Paktu o stabilitě a růstu. Umožňuje Komisi a Radě, aby přijaly nezbytná opatření pro koordinaci politik v rámci Paktu, a členským státům, aby se odchýlily od rozpočtových požadavků, které by se uplatnily za běžných okolností.

(6) Je zapotřebí nepřetržitě jednat, aby se šíření pandemie omezilo a tlumilo, aby se posílila odolnost vnitrostátních systémů zdravotní péče, aby se zmírnily socioekonomické důsledky prostřednictvím podpůrných opatření pro podniky a domácnosti a aby se zajistily adekvátní zdravotní a bezpečnostní podmínky na pracovištích s výhledem na obnovení ekonomické aktivity. Unie by měla plně využívat rozličné nástroje, které má k dispozici, aby podpořila úsilí členských států v těchto oblastech. Členské státy a Unie by současně měly společně pracovat na přípravě opatření, která jsou nutná pro návrat k normálnímu fungování naší společnosti a

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

ekonomik a k udržitelnému růstu, přičemž do těchto opatření by měly mimo jiné začlenit ekologickou a digitální transformaci a promítnout veškeré ponaučení z krize.

(7) Krize způsobená pandemií COVID-19 poukázala na flexibilitu, kterou jednotný trh nabízí k přizpůsobení se mimořádným situacím. Aby se však zajistil rychlý a plynulý přechod k fázi oživení a k volnému pohybu zboží, služeb a pracovníků, musí být hned, jak přestanou být nezbytná, zrušena mimořádná opatření, jež brání normálnímu fungování tohoto trhu. Ze stávající krize vyplynulo, že jsou zapotřebí plány krizové připravenosti ve zdravotnictví, zahrnující zejména lepší nákupní strategie, diverzifikované dodavatelské řetězce a strategické rezervy základního vybavení. Jedná se o zásadní faktory pro vypracování rozsáhlejších plánů krizové připravenosti.

(8) Normotvůrce Unie již změnil příslušné legislativní rámce[7] tak, aby členské státy mohly mobilizovat veškeré nevyužité zdroje z evropských strukturálních a investičních fondů a řešit tak mimořádné dopady pandemie COVID-19. Tyto změny zajistí další flexibilitu a také zjednodušené a efektivnější postupy. Aby se zmírnily tlaky v oblasti peněžních toků, mohou členské státy v účetním období 2020–2021 rovněž využít 100% míru spolufinancování z rozpočtu Unie. Kypr se vyzývá, aby těchto možností plně využíval a jejich prostřednictvím pomáhal jednotlivcům a odvětvím, kterých se zmíněné problémy dotýkají nejvíce.

(9) Je pravděpodobné, že socioekonomické důsledky pandemie se kvůli rozdílným modelům specializace projeví nerovnoměrně napříč regiony, a zejména pak v oblastech, které jsou výrazně závislé na cestovním ruchu, jakož i obecněji na přímém obchodu se zákazníky. To s sebou nese riziko, že na Kypru dojde k prohloubení územních rozdílů. Jelikož kromě výše uvedeného hrozí i dočasné narušení procesu konvergence mezi členskými státy, vyžaduje současná situace cílené politické reakce.

(10) Dne 7. května 2020 předložil Kypr svůj národní program reforem na rok 2020 a svůj program stability z roku 2020. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.

(11) Na Kypr se v současnosti vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu a pravidlo pro zadlužení.

(12) V programu stability z roku 2020 vláda plánuje, že celkové saldo se propadne z přebytku ve výši 1,7 % HDP v roce 2019 na schodek ve výši 4,3 % HDP v roce 2020. V roce 2021 pak podle prognózy schodek klesne na 0,4 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP, který se v roce 2019 snížil na 95,5 % HDP, by podle programu stability z roku 2020 měl v roce 2020 vzrůst na 116,8 %. Makroekonomický a fiskální výhled ovlivňuje vysoká nejistota spojená s pandemií COVID-19. Rozpočtové projekce navíc vycházejí ze specifických rizik pro danou zemi, konkrétně z explicitních podmíněných závazků a potenciální potřeby financování veřejných nemocnic v prvních letech provádění národního systému zdravotního pojištění.

---

[7] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/460 ze dne 30. března 2020, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 508/2014, pokud jde o specifická opatření pro aktivaci investic do systémů zdravotní péče členských států a do jiných odvětví jejich ekonomik v reakci na šíření onemocnění COVID-19 (investiční iniciativa pro reakci na koronavirus) (Úř. věst. L 99, 31.3.2020, s. 5) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/558 ze dne 23. dubna 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 1301/2013 a (EU) č. 1303/2013, pokud jde o specifická opatření k zajištění mimořádné flexibility pro využití evropských strukturálních a investičních fondů v reakci na rozšíření onemocnění COVID-19 (Úř. věst. L 130, 24.4.2020, s. 1).

(13) Kypr v reakci na pandemii COVID-19 a jako součást koordinovaného přístupu Unie přijal rozpočtová opatření ke zvýšení kapacity svého systému zdravotní péče, potlačení pandemie a k poskytování pomoci obzvlášť zasaženým jednotlivcům a odvětvím. Podle programu stability z roku 2020 dosahují tato rozpočtová opatření výše 4,4 % HDP. Uvedená opatření zahrnují posílení služeb zdravotní péče prostřednictvím dodatečného rozpočtu do výše 0,5 % HDP, subvencování mzdových nákladů s cílem zachovat pracovní místa v případě pozastavení obchodních operací (2,7 % HDP) a podporu příjmu pro malé podniky a osoby samostatně výdělečně činné (0,3 % HDP). Kypr navíc oznámil opatření, která sice nemají přímý dopad na rozpočet, avšak přispějí k podpoře likvidity pro podniky, včetně např. odkladu plateb DPH po dobu dvou měsíců. Opatření přijatá Kyprem jsou celkově v souladu s pokyny stanovenými ve sdělení Komise o koordinované ekonomické reakci na koronavirovou nákazu COVID-19. Plné provedení těchto opatření a následné přeorientování fiskálních politik směrem k dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic, pokud to hospodářské podmínky dovolí, přispěje k zachování fiskální udržitelnosti ve střednědobém horizontu.

(14) Na základě prognózy Komise z jara 2020 se za předpokladu nezměněné politiky očekává, že saldo veřejných financí Kypru bude v roce 2020 činit −7 % HDP a v roce 2021 −1,8 % HDP. Očekává se, že poměr veřejného dluhu k HDP v roce 2020 dosáhne 115,7 % HDP a v roce 2021 105 % HDP.

(15) Dne 20. května 2020 vydala Komise zprávu vypracovanou v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy z důvodu nedodržení pravidla o zadlužení v roce 2019 a plánovaného porušení prahové hodnoty schodku ve výši 3 % HDP v roce 2020 ze strany Kypru. Celkově z analýzy vyplývá, že kritérium dluhu definované ve Smlouvě a v nařízení (ES) č. 1467/1997 je splněno, zatímco kritérium schodku splněno není.

(16) Kypr na rozšíření onemocnění COVID-19 reagoval řadou opatření ke zmírnění hospodářských dopadů krize. Dne 15. března 2020 předložila vláda program finanční podpory na ochranu veřejného zdraví a zajištění ekonomického přežití podniků a zaměstnavatelů. V rámci uvedeného programu bylo vyčleněno 100 milionů EUR na finanční podporu odvětví zdravotnictví v boji proti pandemii. Tyto prostředky jsou určeny mimo jiné na nábor dalšího zdravotnického, ošetřujícího a podpůrného personálu, jakož i na vybavení a infrastrukturu. Tento program také stanoví řadu opatření na podporu podniků prostřednictvím zvýšení likvidity, např. režimy podpory pro podniky a osoby samostatně výdělečně činné nebo dočasné pozastavení plateb DPH pro podniky. Součástí balíčku je také zvláštní podpora ve výši 11 milionů EUR na pomoc odvětví cestovního ruchu.

(17) Krize COVID-19 ukazuje, že je třeba směřovat investice do zlepšování a modernizace veřejné zdravotní péče, obnovení kapacity a provádění reformy zdravotnictví. Nový systém zdravotní péče nabízí lepší přístup ke službám primární péče, odpovídající poradenství a léčbu založenou na klinických protokolech. Stanoví rovněž univerzální nárok na cenově dostupné zdravotní služby v souvislosti s rozšířením onemocnění COVID-19. Kypr má zavedený nouzový pandemický plán a vyčlenil další zdroje na prevenci a zvládnutí dopadu nákazy. Ve střednědobém horizontu bude potřeba, aby Kypr směřoval investice do zvyšování účinnosti, přístupnosti a celkové odolnosti systému zdravotní péče. Dodatečné zdroje pro systém zdravotní péče zabrání budoucímu nedostatku zdravotnického personálu, klíčového zdravotnického materiálu a infrastruktury. Pro zajištění přístupu ke zdravotní péči a její zevšeobecnění je klíčové hladké provedení plánované reformy zdravotnictví. K intenzivnějšímu zavádění služeb elektronického zdravotnictví, jakož i ke zlepšení konzultací na dálku a varovných

mechanismů by přispěly digitální řešení pro zdravotní péči a nové aplikace. Zásadní význam mají politiky, které zlepšují kapacitu nemocnic a pracovní podmínky zdravotnického personálu a zajišťují používání osobních ochranných prostředků, testování, léků a zdravotnických prostředků. S ohledem na demografické změny je nezbytná integrace dlouhodobé, primární a komunitní péče a podpora nejzranitelnějších skupin, včetně osob se zdravotním postižením.

(18) Po soustavném pozitivním vývoji na trhu práce v posledních letech bude Kypr nyní v důsledku pandemie čelit problémům týkajícím se úrovně zaměstnanosti. Ke zmírnění socioekonomických dopadů krize bude zapotřebí vyvinout další úsilí. Kypr již přijal nouzová opatření, včetně režimů zkrácené pracovní doby a rozšíření podpory v nezaměstnanosti na osoby samostatně výdělečně. Bude potřeba zachovat zaměstnanost a zajistit provádění oznámených opatření v úzké spolupráci se sociálními partnery. Klíčové bude také posílení kapacity veřejných služeb zaměstnanosti prostřednictvím stálých zaměstnanců, zejména zachováním pozic poradců v oblasti zaměstnanosti s dočasnými pracovními smlouvami, jež vyprší v druhé polovině roku 2020. Tím se zamezí dalšímu zatížení těchto služeb a bude tak možné poskytovat účinnou podporu nově nezaměstnaným a dalším zranitelným skupinám, jako jsou mladí lidé, kteří nejsou zaměstnáni, ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, a lidé se zdravotním postižením. Dále je třeba věnovat pozornost zejména podpoře přechodu ze školy do zaměstnání a pomoci mladým lidem, neboť čerství absolventi mohou čelit větším obtížím při hledání práce.

(19) Rozšíření onemocnění COVID-19 vyžaduje vhodná opatření ke zmírnění sociálních dopadů, jakož i opatření na podporu příjmů domácností a opatření k rychlému oživení ekonomiky. Podle prognózy Komise se očekává, že nezaměstnanost v roce 2020 vzroste na 8,6 % a v roce 2021 opět poklesne na 7,5 %. Vnější poptávka po službách má výrazně klesnout, neboť se očekává, že krize obzvlášť těžce zasáhne odvětví cestovního ruchu. Měla by být zajištěna přiměřená náhrada příjmu pro všechny dotčené pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné, včetně osob, které nemají adekvátní přístup k sociální ochraně. Systémy sociální ochrany musí chránit zaměstnance, osoby samostatně výdělečně činné i nezaměstnané. Existuje prostor pro posílení systému sociální ochrany jako celku s cílem předcházet nárůstu míry chudoby a nerovnosti, a to zejména prostřednictvím pomoci nejzranitelnějším osobám, včetně dětí, neaktivních osob, nehlášených pracovníků a osob z řad přistěhovalců.

(20) Je velmi důležité, aby byla za účasti sociálních partnerů prosazována pružná uspořádání práce, zejména v podobě práce na dálku. Pružná uspořádání práce v krátkodobém horizontu podpoří pracovníky s neočekávanými povinnostmi souvisejícími s péčí o děti a jiné závislé osoby a v dlouhodobém horizontu usnadní návrat na trh práce vysokému podílu žen, které byly v důsledku pečovatelských povinností neaktivní. Vzhledem k tomu, že u starších osob a lidí trpících chronickými onemocněními existuje větší riziko, že u nich virus vyvolá závažné onemocnění, je také velmi důležité investovat do kvalitních služeb dlouhodobé péče s cílem zajistit jejich trvalé poskytování a účinnost v krátkodobém a střednědobém horizontu.

(21) V této krizové situaci je též nezbytně nutné zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy i jejich relevanci pro trh práce, aby mohlo dojít k jeho rychlému oživení. V době, kdy zvýšený počet lidí může přijít o práci a musí být připraven na přechod do jiného zaměstnání, je vybavení lidí odpovídajícími dovednostmi důležitější než kdy jindy. Omezení volného pohybu poukázalo na to, že Kypr čelí problémům souvisejícím s nízkou úrovní digitálních dovedností. To má negativní dopad na online aktivity, jako je práce na dálku, distanční vzdělávání a využívání služeb

elektronického zdravotnictví. Pro kvalitní digitální a distanční vzdělávání je klíčový rovný přístup k infrastruktuře informačních technologií a k internetu, včetně rovného přístupu pro znevýhodněné studenty, jakož i dobře vyškolení učitelé. Aby bylo možné řešit celkově slabé výsledky vzdělávání a odborné přípravy a obecněji zlepšit dovednosti, je nezbytné pokračovat v reformě vzdělávání a zároveň investovat do řešení v oblasti digitálního učení, učení se prací a učňovské přípravy a do rozvoje kompetencí učitelů a školitelů, pokud jde o účinné využívání nástrojů IT. Existuje prostor pro zlepšení slabých výsledků v základních dovednostech a pro zvýšení účasti na vzdělávání dospělých. Aby se urychlilo provádění rekvalifikačních programů, mohly by tyto programy být v co největší míře navrženy tak, aby mohly probíhat online a po skončení pandemie následně podle potřeby začlenit fyzickou přítomnost.

(22) Po dobu trvání krize a jejích důsledků budou také zapotřebí značné finanční prostředky na podporu podniků. Aby se zajistilo, že podniky budou moci nadále fungovat a lidé nepřijdou o práci, je nezbytné zajistit odpovídající přístup k financování a likviditě, zejména pro malé a střední podniky. V procesu koncipování a provádění těchto opatření je třeba zohlednit odolnost bankovního sektoru. Kypr zavedl zvláštní režim podpory pro malé podniky, jehož prostřednictvím jsou dotovány platy zaměstnanců podniků s nejvýše pěti zaměstnanci. Bezprostřední tlak kromě toho sníží pozastavení zvýšených příspěvků do vnitrostátního zdravotního systému a odklad plateb daní (např. DPH). Zásadní význam má rychlá správní koordinace, praktická podpora a účinná komunikace o podpoře dostupné malým a středním podnikům, prováděná ve spolupráci se strukturami na podporu malých a středních podniků a obchodními organizacemi. Ke zlepšení peněžního toku pro malé a střední podniky může rovněž přispět urychlení smluvních plateb ze strany orgánů veřejné správy. Nově založené začínající a rychle se rozvíjející podniky mohou potřebovat zvláštní podporu, např. ve formě kapitálové účasti veřejných institucí a pobídek pro fondy rizikového kapitálu ke zvýšení investic do těchto podniků. Je důležité i nadále provádět opatření na podporu vlastního kapitálu, jež byla připravena před krizí (kyperský fond pro energetiku, fond pro společné investice do vlastního kapitálu).

(23) Na podporu hospodářského oživení bude důležité předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenost a podpořit soukromé investice, mimo jiné relevantními reformami. Zásadní význam pro zajištění udržitelného hospodářského oživení a budoucího růstu má ochrana a účinné využívání přírodních zdrojů dané země. V zájmu zachování přitažlivosti Kypru pro turisty je nezbytné řešit výzvy související s přechodem na zelenou energii, účinným nakládáním s odpady a hospodařením s vodou, jakož i s ochranou přírody a biologické rozmanitosti. Ačkoli se do těchto oblastí již začalo významně investovat, je třeba do nich předsunout ještě více finančních prostředků. Kypr se potýká s významnými problémy, pokud jde o dosažení jeho cíle v oblasti emisí skleníkových plynů, na něž se nevztahuje systém EU pro obchodování s emisemi, pro rok 2030. Tyto problémy je třeba řešit plánováním a včasným přijímáním dodatečných opatření v souladu s národním plánem Kypru v oblasti energetiky a klimatu. Tato opatření budou vyžadovat investice, zejména v oblastech, jako je obnovitelná energie, energetická účinnost a udržitelná doprava, které mohou rovněž významným způsobem stimulovat investice do zelených technologií. Kypr musí rovněž zdokonalit svůj systém nakládání s odpady a oběhové hospodářství. Produkce odpadů je i nadále výrazně vyšší než průměr EU, přičemž míra recyklace zůstává výrazně nižší než průměr EU. Velmi vysoká je také míra skládkování. Hospodaření s vodou a nakládání s odpadními vodami, zejména v městských oblastech, jsou neefektivní. Velký problém představuje sucho a nedostatek vody a nedostatečná reakce by mohla mít dopady na venkovskou ekonomiku a cestovní ruch

na Kypru. K řešení některých výzev souvisejících s přechodem na klimaticky neutrální ekonomiku, zejména v oblastech, které jsou zahrnuty do přílohy D zprávy o Kypru, by mohlo přispět programování Fondu pro spravedlivou transformaci na období 2021–2027. To by Kypru umožnilo uvedený fond co nejlépe využít.

(24) Omezení volného pohybu v souvislosti s krizí COVID-19 zdůraznilo význam moderní digitální infrastruktury, všeobecného přístupu k internetu a dostupnosti digitálních služeb. Investice do digitální ekonomiky jsou zásadní pro zvýšení produktivity a urychlení hospodářského oživení po skončení krize. V indexu digitální ekonomiky a společnosti Komise (DESI) se Kypr v roce 2020 umístil na spodních příčkách. Pouze 45 % Kypřanů ve věku od 16 do 74 let má alespoň základní digitální dovednosti a odborníci v oblasti IKT stále představují menší část pracovní síly, než je průměr EU (2,7 % oproti 3,9 %), což brzdí potenciál digitální ekonomiky. Míra online interakce mezi veřejnými orgány a občany je nízká, online komunikuje pouze 51 % Kypřanů. Úroveň elektronického obchodování (tj. prodej malých a středních podniků online, obrat z elektronického obchodování a přeshraniční prodej online) se zlepšuje (31,8 v roce 2019 oproti 29,4 v roce 2018), ale je stále pod průměrem EU, který činí 40,1 (ze 100).

(25) V zájmu podpory růstu produktivity a požadované digitální a environmentální transformace po skončení pandemie může Kypr dále zlepšit svůj systém výzkumu a inovací. Konkurenceschopnost Kypru brzdí slabá schopnost podniků vstřebávat výzkum a inovace. Problematické zůstává zlepšení spolupráce mezi akademickou a obchodní sférou a uvádění výsledků výzkumu na trh, jež vyžaduje naléhavá opatření. Slibné kroky představují nedávná opatření, jako je vytvoření nového útvaru pro výzkum a inovace, jmenování nového náměstka ministra pro výzkum, inovace a digitální politiku a nová národní strategie pro výzkum a inovace na období 2019–2023, která stanoví vyšší cíl intenzity výzkumu ve výši 1,5 % HDP do roku 2023 (oproti současným 0,56 %).

(26) Pro zlepšení účinnosti a spravedlnosti daňových systémů má zásadní význam boj proti agresivnímu daňovému plánování, jak je uznáno v doporučení pro eurozónu na rok 2020. Dopady strategií agresivního daňového plánování na jiné členské státy vyžadují koordinovaný vnitrostátní postup pro doplnění právních předpisů Unie. Z ekonomických důkazů vyplývá, že daňové předpisy Kypru jsou využívány pro účely agresivního daňového plánování. Kypr učinil kroky k řešení této situace provedením mezinárodních a evropských iniciativ a přijetím dodatečných vnitrostátních opatření. Určité prvky systému, jako je absence srážkové daně z dividend vyplácených do zahraničí, skutečnost, že společnosti usazené na Kypru odvádějí úroky a licenční poplatky rezidentům třetích zemí, a pravidla pro určení daňové rezidence v případě daní z příjmů právnických osob, mohou však i nadále agresivní daňové plánování usnadňovat. Je nutné pozorně monitorovat režim odpočtu pomyslných úroků. Režimy „Naturalizace investorů na Kypru na základě výjimky“ a „Povolení k pobytu za investice“ jsou navíc organizací OECD vedeny jako režimy s potenciálně vysokým rizikem zneužití.

(27) Klíčovým faktorem pro atraktivní, investiční a podnikatelsky vstřícné hospodářství zůstává účinný soudní systém, který bude hrát v procesu oživení zásadní roli. Výrazná neefektivita soudního systému i nadále ovlivňuje vymáhání smluv a brání rychlému řešení občanských a obchodních věcí. Bylo oznámeno několik reforem, které mají řešit nejkritičtější problémy soudního systému Kypru, zejména zastaralá pravidla občanskoprávního řízení a digitalizaci soudů, vyřízení velkého počtu nahromaděných případů a chybějící celoživotní vzdělávání soudců, jejich pokrok je však pomalý.

(28) Pro zajištění rychlého a účinného provádění opatření na oživení Kypru po krizi COVID-19 má zásadní význam posílení odolnosti a účinnosti veřejné správy. Pro odstranění překážek, které brání soudržnému provádění, investování a poskytování služeb v této zemi je nezbytné zlepšit koordinaci mezi ústřední vládou a místní samosprávou a řešit roztříštěnost a neúčinnost na místní úrovni. Pro zajištění kontinuity činností veřejné správy, jakož i pro trvalý a účinný přístup občanů a podniků k veřejným službám má zásadní význam prosazování digitalizace veřejné správy.

(29) Zatímco aktuální doporučení se zaměřují na řešení socioekonomických dopadů pandemie a na usnadnění hospodářského oživení, doporučení pro jednotlivé země z roku 2019, která Rada přijala dne 9. července 2019, se rovněž zabývala reformami, které jsou nezbytné pro řešení střednědobých a dlouhodobých strukturálních problémů. Daná doporučení jsou stále relevantní a během příštího ročního cyklu evropského semestru budou dále sledována. Uvedené platí i pro doporučení týkající se investičních hospodářských politik. Posledně zmiňovaná doporučení by měla být zohledněna při strategickém programování fondů politiky soudržnosti v období po roce 2020, mimo jiné i při přijímají zmírňujících opatření a strategií pro ukončování mimořádných opatření ve spojitosti s aktuální krizí.

(30) Pro zvládnutí krize COVID-19 a podporu hospodářství má zásadní význam zajištění celkové spolehlivosti bankovního systému a řízení rizik ohrožujících finanční stabilitu. Ačkoli se stabilita bankovního sektoru v posledních letech výrazně zlepšila, pandemie představuje pro banky zátěž v podobě zvýšení úvěrového rizika a tlaku na ziskovost a kapitalizaci. Předlužený soukromý sektor a vysoký objem úvěrů se selháním vytvářejí slabá místa a problémy, které omezují rozsah úvěrové podpory. Kyperský bankovní sektor má druhý největší podíl úvěrů se selháním v eurozóně. Proto je i nadále prioritou úsilí o snížení objemu úvěrů se selháním, a zejména vypořádávání dosavadních úvěrů se selháním, které měly být splaceny již dávno před propuknutím krize COVID-19. Pro dosažení tohoto cíle má zásadní význam pokrok ve věci státní společnosti pro správu aktiv (KEDIPES), včetně jejího organizačního modelu a strategie. Režim ESTIA usiluje o podporu a ochranu zranitelných dlužníků, tento cíl je však nezbytné sladit se zlepšováním platební kultury. V tomto ohledu by k řešení špatných úvěrů pomohlo posílení vymáhání pohledávek a podpora využívání insolvenčního rámce. Dalším důležitým úkolem zůstává urychlení vydávání vlastnických titulů zavedením strukturálního řešení nedostatků systému nemovitostních transakcí (tj. vydávání a převod vlastnických titulů).

(31) Zásadní význam pro zajištění oživení po krizi COVID-19 a účinného, odpovědného a transparentního přidělování a rozdělování finančních prostředků má pokračující úsilí o posílení rámce k předcházení a stíhání korupce. Ačkoli je prováděn akční plán proti korupci, stále se čeká na přijetí klíčových opatření a právních předpisů, zejména návrhů zákonů o posílení transparentnosti ve veřejném rozhodovacím procesu, zřízení nezávislého orgánu proti korupci, oznamování korupce a ochraně oznamovatelů. Doposud nebyla finalizována ustanovení týkající se rozpočtové nezávislosti právního úřadu, oddělení funkcí a postupů přijímání zaměstnanců.

(32) Evropský semestr poskytuje rámec pro průběžné koordinování hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti v Unii, které může přispět k udržitelné ekonomice. Členské státy ve svých národních programech reforem na rok 2020 bilancují pokrok, pokud jde o plnění cílů udržitelného rozvoje OSN. Zajistí-li Kypr plné provedení níže uvedených doporučení, přispěje k pokroku v plnění cílů udržitelného rozvoje a ke společnému úsilí o konkurenceschopnou udržitelnost v Unii.

(33) Pro rychlé zotavení z hospodářského dopadu pandemie COVID-19 je zásadně důležitá úzká koordinace mezi ekonomikami v hospodářské a měnové unii. Jakožto členský stát, jehož měnou je euro, a s ohledem na politické pokyny Euroskupiny by měl Kypr zajistit, aby jeho politiky zůstaly v souladu s doporučeními eurozóny a byly i nadále koordinovány s politikami ostatních členských států eurozóny.

(34) V kontextu evropského semestru 2020 provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Kypru, kterou zveřejnila ve své zprávě o Kypru pro rok 2020. Posoudila také program stability z roku 2020 a národní program reforem na rok 2020, jakož i opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla Kypru adresována v předchozích letech. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku na Kypru, ale také jejich soulad s unijními pravidly a pokyny, neboť celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii je třeba posílit tím, že do rozhodování členských států v budoucnu budou zahrnuty vstupy na úrovni Unie.

(35) Ve světle tohoto posouzení přezkoumala Rada program stability z roku 2020 a její stanovisko[8] je promítnuto zejména do níže uvedeného doporučení č. 1.

(36) Na základě hloubkového přezkumu Komise a tohoto posouzení přezkoumala Rada národní program reforem na rok 2020 a program stability z roku 2020. Tato doporučení zohledňují potřebu řešit pandemii a usnadnit hospodářské oživení jako první nezbytný krok k umožnění nápravy nerovnováhy. Doporučení přímo zaměřená na makroekonomické nerovnováhy, jež Komise zjistila podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011, jsou promítnuta do doporučení č. 1, 3 a 4,

DOPORUČUJE Kypru v letech 2020 a 2021:

1. V souladu s obecnou únikovou doložkou přijmout veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení. Pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádět fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a na zajištění udržitelnosti dluhu a současně zvýšit investice. Posílit odolnost a kapacitu systému zdravotní péče s cílem zajistit kvalitní a cenově dostupné služby, mimo jiné zlepšením pracovních podmínek zdravotnických pracovníků.

2. Zajistit odpovídající náhradu příjmů a přístup k sociální ochraně pro všechny. Posílit veřejné služby zaměstnanosti, podporovat pružné uspořádání práce a zlepšit relevantnost vzdělávání a odborné přípravy pro trh práce.

3. Zajistit odpovídající přístup k financování a likviditě, zejména pro malé a střední podniky. Předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenost a podpořit soukromé investice na podporu hospodářského oživení. Zaměřit investice na ekologickou a digitální transformaci, zejména na čistou a účinnou výrobu a využívání energie, nakládání s odpady a hospodaření s vodou, udržitelnou dopravu, digitalizaci a výzkum a inovace.

[8] Podle čl. 5 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

4. Intenzivněji řešit aspekty daňového systému, které usnadňují agresivní daňové plánování ze strany fyzických osob a nadnárodních společností. Zlepšit účinnost a digitalizaci soudního systému a veřejného sektoru.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně